

Hevur tú ein spurning ella onkran trupulleika, sum tú kundi ynskt tær at fingið viðgjørðan í hesum teiginum.

Spyr Sosialin

Skriva til: Sosialurin, postsmoga 76, 3800 Argir. Merk brævbjálvan »Spyr Sosialin«.

Eyðun Joensen, sál-arfrøðingur

Marjun Sigurdsdóttir, sosialráðgevi

Marner Simonsen, lækni

Friða Patursson, lögfrøðingur

Læknin:

Um tær lúgva?

Tá eg fari í song við gentum, so spyrji eg altíð, um tær nýta fyribryggjandi evni. Kortini eri eg altíð bangin fyri, at tær kanska siga ósatt um tær svara játtandi.

Tað ber kortini ikki til at brúka hýt, tí so heldur gentan bara, at eg haldi at hon lúgur.

Hvussu kann ein best fyribryggja, at koma í slíka støðu, har ein kanska kann gerast pápi, uttan tó at hava hug til tess?

spurd.

Einastu ráðini eg kann geva tygum, er at halda seg burtur!

MS.

AIDS í Føroyum?

Eg læs áhugaverða grein um AIDS í blaðnum herfyri. Nú vil eg spyrja, um AIDS er í Føroyum?

S.

Mær kunnugt er sjúkan AIDS ikki í Føroyum. Tó er Kaposi-sarkom, sum sæst hjá AIDS sjúklingum, ávíst í fáum tilburðum í Føroyum, men hetta hevur einki við AIDS sjúkuna at gera.

MS

Løgfrøðingurin:

Er tað loyvt?

Eg búgvi uttanlanda, — tó ikki í Norðurlandi.

Tá eg fyri jól sendi pakka heim til Føroya var hesin nógv seinkaður, tí tollmyndugleikarnir í Kastrup høvdu koyrt pakkan upp og kannað innihaldið.

Eg vil tí spyrja lögfrøðingin, um nøkur heimild er sum loyvir tollmyndugleikum í øðrum landi at kanna postpakkar, sum verða sendir úr einum landi til annað, áðrenn hesin kemur til bústaðin

sum stendur á pakkanum? útlandskur haldari

Í Danmark hevur Tollvaldið heimild at kanna innihaldið í pakka, um tað metur tað er neyðugt.

Eingin serstøk orsök ella illgruni kravst fyri at hetta kann verða gjørt.

Pakkar, sum koma um Danmark til Føroya, eru ikki undantiknir hesa reglu.

Í hesum sambandi kann verða nevnt, at reglurnar ikki eru heilt tær somu í Føroyum, sum í Danmark.

Í grein 25 í tolllögin stendur:

»Vorur, sum koma við posti, koma undir toll eftir faktura, sum grundarlag«.

Um so er, at eingin faktura er, ella hann ikki er nóg gjølla skrivaður, hevur Postverkið rætt til at bróta sendingina upp og kanna innihaldið.

Eisini um fakturin er soleiðs skrivaður, at illgruni kann verða, um tað er gjørt fyri at fjala upplýsingar um innihaldið, kann Postverkið taka sær rætt til kanning.

Er talan um afturlatið bræv, tá er bert loyvt at kanna innihaldið, eftir loyvi frá móttakaranum og meðan hesin er til staðar.

Sum skilst av hesum, so hava tollmyndugleikarnir bert í ávísu føri loyvi at bróta pakkar upp, sum verða sendir sum pakka-postur.

Kemur vørin sum farmasending, kunnu tollarnir kanna tað meðan sendingin liggur í pakkhúsinum hjá skipafelagnum, uttan at serstøk orsök ella loyvi til tess er givið.

Ynskir Postverkið at bróta bræv upp, hóast móttakarinn hvørki er til staðar ella hevur givið loyvi til tess, kann tað bert gerast eftir at rætturin hevur gjørt úrskurð um hetta.

Friða

Sosialráðgevarin:

Hvørji rættindi havi eg?

2: Hvørji rættindi havi eg undir sjúku og hvørji rættindi áðrenn og aftaná barnsburð?

3: Nær, og hvussu leingi eigi eg fri, og hvussu nógv fritíðarløn eigi eg at fáa?

X.

Tygum nevna einki um hvat fyri arbeiði tygum hava. Er tað skrivstovu-arbeiði ella er tað reingerð-ararbeiði á einum skúla ella líknandi.

Men líkamikið hvat fyri arbeiði tygum hava, so ljóðar tað, sum um tygara lønar- og setunarviðurskipti eru skilaleys.

Av tí at tað er avgerandi um tygum kunnu roknað sum starvsfólkalógina ella arbeiðsmáður fyri hvat eg skal ráða tygum til, loyvi eg mær at svara spurningum tygara í tveimum:

Um tygum arbeiða á skrivstovu, krambúð ella líknandi, so koma tygum undir starvsfólkalógina og eg roki við, at tygum arbeiða á privatum virki, tí neyvan nakad alment arbeiðsplass loyvir sær bert at gjalda lønina, táð biðid verður um tað, tí skuldu tygum eisini komið undir sáttmálan hjá S&K (felagið fyri skrivstovu- og krambúðarfólk á privatum virkjum).

Ganga vit út frá at tygum eru skrivstovu-ella krambúðarfólk so eru reglurnar fylgjandi:

1) Viðv. løn og lønútgjaldan.

Lønin verður ásett við sáttmála og er vanliga galdandi í tvey ár í senn. Lønir hækka sambært sáttmálan eftir einum ávísu stigi, alt eftir hvussu nógv ár tygum hava verið í arbeiði.

Lønir skal gjaldast síðst í hvørjum mánað.

2) Løn undir sjúku og við barnsburð.

Tygum eiga vanliga rætt til løn undir sjúku í upp til 120 dagar innan fyrri 12 fylgjandi mánaðir.

Tygum eiga vanliga rætt til fri við hálvári løn í upp til 3 mánaðar í samband við barnsburð.

Eitt undantak er, um tygum vóru við barn áðrenn tygum vóru sett í starvið og ikki hava boðað frá hesum.

3) Summarfri við løn og fritíðarløn:

Sambært fritíðarlógina eiga oll fri við løn í fyra vikur ella at fáa 9 1/2 pst. av árslønini gildið í fritíðarløn. Summarfritíðin skal helst haldast í tíðarskeiðinum 1. mai—30. september. Árið fritíðarløn verður roknað eftir gongur frá 1. apríl—31. mars.

Tygum eiga skjótast møgult at melda tygum inn í S&K. Tlf. 13095.

Eru tygum arbeiðsmáður, so skulu tygum skjótast møgult melda tygum inn í arbeiðsmann-ella arbeiðskvinnufelag.

1) Reglurnar eru annars fyri arbeiðskvinnur og menn, at lønin verður ásett við sáttmála, id vanliga er galdandi fyri 2 ár, í lotuni kr. 54,19.

Lønir verður útgoldin einaferð um vikuna ella 14. hvønn dag.

2) Sambært lóg um dagpening við sjúku og undir barnsburði eiga tygum rætt til dagpening við upp til 80 pst. av sáttmálabundnari løn.

Við barnsburð hava tygum somuleiðis rætt til dagpening í upp til seks vikur áðrenn føðingina og átta vikur aftaná.

3) Arbeiðsfólk eiga 9 1/2 pst. í fritíðarløn eins og nevt omanfyri.

Marjun

um nøvn

Brúðleyp

17. september giftust í Nes Kirkju Jacobina Olsen, Saltangará, og Kjartan Poulsen, Toftir.

Áðalfundur

Sunnudagin var ársaðalfundur í Havnar Svímjifelag.

Í nevndina vóru vald: Finnur Lützen, formaður, Sigurd Lamhauge og Guðbjörg Smith.

Tiltakslimir eru: Elsube Ellis og Marjun Á Fløtti.

Eg hevði fegin vilja fingið greiði á nokrum spurningum í sambandi við arbeiði mitt.

Eg havi arbeitt á hesum arbeiðsplassinum í meira enn 1 1/2 ár. Arbeiðstíðin er 6 1/2 tíma (seinnapartin og út á kveldið) uttan sunnudag, sum er fridagur. Lønin er 5200 kr. um mánaðin. Hetta gevur uml. 33 kr./tíman. Lønin er ikki pristalsviðgjørð. Lønaráhækkingar eru sum

best ber til. Síðani eg byrjaði havi eg fingið 200 kr. í lønarhækkan. Hetta gevur 4 pst. í lønarhækkan í meir enn 1 1/2 ár. Lønin verður ikki útgoldin, uttan eg biði um tað.

Eg eri ikki limur í fakfelag og havi ongan sáttmála við arbeiðsgevaran.

1: Eru lønarviðurskipti míni í lagi? Um ikki, hvat kann eg gera fyri at fáa tæy broytt?